

Een rode bloemlezing

1. Introductie

Ten behoeve van de Koersverkenning zijn een vijftiental interviews gehouden met raadsleden en dagelijkse bestuursleden in Amsterdamse bestuurscommissies. Deze interviews geven een beeld hoe onze raadsleden vanuit hun lidmaatschap van de PvdA hun taak uitvoeren. Hun antwoorden zijn meegenomen in de Koersverkenning.

De verslagen van de interviews vormen ook een rijke schat aan gedachten. In deze notitie groeperen wij een aantal opvallende gedachten rond enkele thema's die wij hebben behandeld in de interviews. Het navolgende is te gebruiken als een "klein sociaaldemocratisch citatenboek".

2. Sociaal democratische bemoeienis

Wat typeert sociaaldemocratische bemoeienis met de samenleving? Alle respondenten gaan uitgebreid in op deze kernvraag.

- 1 *WBS-rapport Van Waarden:*
 - * *Bestaanszekerheid*
 - * *Verheffing*
 - * *Goed werk*
 - * *Binding*
- 2 *Vanuit idealen verbonden met de inhoud.*
- 3 *Diversiteit is kwaliteit*
- 4 *Participatie is versnelde integratie.*
- 5 *Onderwijs als belangrijkste denivelleerder. Onderwijs als werkelijk permanente activiteit. Verheffing, emancipatie, vrijheid.*
- 6 *Vrijheid: vrijheid om te ontwikkelen; vrijheid in bewegingsvrijheid; vrijheid in identiteit; vrijheid door emancipatie.*
- 7 *Achtergestelde en kwetsbare groepen emanciperen. En dat zijn ook bij voorbeeld psychiatrische patiënten.*
- 8 *Strijden voor mensenrechten*
- 9 *Tegen tweedeling in de samenleving*
- 10 *Publieke debat opzoeken*
- 11 *Rol van de sociaaldemocraat: terug praten en durven er het niet mee eens te zijn.*

- 12 *Communicatie met de bevolking: nieuwe vormen van democratie vinden.*
- 13 *Betrokkenheid bij de buurt; tegengaan van verloedering; tegengaan van tweedeling.*
- 14 *Zeggenschap van mensen over de eigen omgeving.*
- 15 *Citaten (van Lodewijk): “Het onmogelijke mogelijk maken” en “Strijd met het cynisme”*
- 16 *Ongelijkheid is als onkruid; het komt als vanzelf steeds opnieuw op.*
- 17 *Zorg voor elkaar voelen als norm.*
- 18 *Met je poten in de modder; weten wat er in de stad leeft*
- 19 *Meedoen; dingen voor elkaar krijgen. Niet langs de zijlijn allerlei dingen roepen maar zelf verantwoordelijkheid nemen.*
- 20 *Dicht bij de mensen; weten wat er leeft; mensen; meenemen*
- 21 *Terugwinnen van vertrouwen in de politiek. Niet alleen luisteren; niet alleen uitleggen, maar praten. Mijn utopie is met alle Amsterdammers te kunnen praten; geen opiniepeiling maar een echt gesprek. Slogan “In een ander verplaatsen.”*
- 22 *Het gaat om wat je wilt bereiken. Vervolgens bepaal je hoe je dat kunt bereiken. Welke coalities moet je daarvoor sluiten. Je stel je doelen en je probeert die gewoon te bereiken door samenwerkingsverbanden te creëren. Effectiviteit.*

2A PvdA-intern consequenties.

Wat valt op als we kijken naar de rol van de PvdA. Welke veranderingen zijn van belang?

- 1 *Het idee van de Rode Familie is weg; daarmee is de “natuurlijke” achterban weggefallen.*
- 2 *De PvdA moet meer aansluiten op FNV en andere maatschappelijke bewegingen.*
- 3 *Hoe komt het toch dat de PvdA als elite wordt ervaren?*
- 4 *Als oppositiepartij tegengas geven maar ook alternatieven aandragen.*
- 5 *Nieuwe vormen van communicatie vinden*
- 6 *Partij moet ergens voor staan als het om principiële kwesties gaat.*
- 7 *Meer strategisch optreden door de verschillende geledingen van de partij heen.*
- 8 *Consequenties bestuurlijk stelsel voor de interne organisatie van de PvdA binnen Amsterdam*

- 9 *Hoe kun je een fractie optimaal laten samen werken.*
- 10 *Meer gezelligheid in de partij.*

2B Helden

In de interviews werkten we veel met het verzamelen van voorbeelden uit de praktijk om van daaruit tot uitspraken over de sociaaldemocratie te komen. In dat kader was het boeiend te horen wie de helden zijn van onze politici. De kenmerkende eigenschappen van onze helden zijn:

- Het hoofd boven het maaiveld stekend;
- Niet bang om discussie aan te gaan;
- Verbinding tussen principes en praktisch handelen.

- 1 *Rosa Luxemburg*
- 2 *Sterke vrouwen: Gerdi Verbeet; Jet Bussemaker, Femke Halsema*
- 3 *De burgemeesters Van der Laan, Aboutaleb, Ed van Thijn*
- 4 *De wethouders Wibaut, De Miranda, Joop den Uyl Jan Schaefer*
- 5 *Marcouch*
- 6 *Lodewijk Asscher;*
- 7 *Van Mierlo.*

3 Markt – Samenleving - Overheid

Hoe en waar intervenieer je als politicus en bestuurder. Hoe gaat dat met die driehoek Markt-Samenleving-Overheid?

- 1 *Na de oorlog: sterke overheid; daarna derde weg; nu: coöperaties en samenwerking van onderop is de toekomst.*
- 2 *Neo-liberale golf corrigeren; countervailing powers*
- 3 *Greep op ontwikkelingen in de binnenstad verloren*
- 4 *Meer overheidsingrijpen nodig in de stad; niet bang zijn voor sterke overheid*
- 5 *Te weinig verzet tegen de marktwerking. Bij voorbeeld verzelfstandiging van de woningcorporaties.*
- 6 *Bescherming van zaken, die schaars zijn.*

- 7 *Attent zijn op de perverse consequenties van marktwerking. Tendering en aanbesteding bedoelt om tot lagere kosten te komen kan leiden tot grote druk op de inkomenspositie van de kwetsbaarsten.*
- 8 *Initiatieven op kleine schaal ruimte geven.*
- 9 *Initiërende rol van burgers stimuleren.*
- 10 *Meer invloed op Openbaar Vervoer.*
- 11 *Goed besturen is niet automatisch verbonden aan de sociaaldemocratie.*

4 Amsterdam.

Het rapport Brenninkmeijer en de discussie over het Amsterdams bestuurlijk stelsel liepen gelijk op met de interviews en het werk aan de Koersverkenning. Verbijstering over het collegevoorstel met betrekking tot het bestuurlijk stelsel kwam in alle interviews terug.

- 1 *Verlangen naar decentrale opzet.*
- 2 *Maar ook bewust van de realiteit dat samenwerking stadsdelen en centrale stad soms moeilijk ging.*
- 3 *Aansturen van ambtenaren in de wijken door politici; politieke sensitiviteit van ambtenaren*
- 4 *Een bestuurder is zelf verantwoordelijk. Kan slecht nieuws op die manier brengen. Een ambtenaar kan zich verschuilen.*
- 5 *Het stadsdeelstelsel bracht het bestuur wel dicht bij de mensen maar vergrootte de afstand van de gemeenteraad tot de burger.*
- 6 *Wat gaan we doen met de opmerking van Brenninkmeijer “Amsterdam is tot in haar haarvaten gepolitiseerd”.*
- 7 *Buurtgericht werk*
- 8 *Zoeken naar nieuwe vormen van democratie*
- 9 *Er gebeurt al best veel in de stad door groepjes van onderop; daar moeten we meer ruimte aan geven.*
- 10 *Belang decentralisatie. Zaken zo dicht mogelijk bij de mensen doen.*
- 11 *Toegankelijk, aanspreekbaar bestuur wat open staat voor de problemen die mensen dagelijks ervaren; de politiek ligt op straat.*
- 12 *Meer experimenten met bij voorbeeld stadsdorpen.*

13 *Huidige fractie is op samenwerking gericht en niet op macht. Vrouwelijke fractievoorzitter “verzacht”.*

5 Rol van de politicus

Onze bestuurders en politici zijn doeners en praten het liefst over de zaken die bereikt zijn of bereikt moeten worden. In deze paragraaf enkele reflecties op de eigen rol.

1 *Volksvertegenwoordiger*

2 *Sleutelwoord: participatieve democratie.*

3 *Initiëren van beweging in markt en samenleving. Redeneren vanuit je idealen en van daaruit komt beweging.*

4 *Hoe de verhouding tussen representatieve en participaties democratie te bepalen.*

5 *Ik haal mijn voldoening uit het oplossen van tegenstellingen. Soms ook kleine technische dingen die desalniettemin op termijn de ongelijkheid verminderen.*

6 *Politiek werkt als het lukt om besluiten te verhelderen en te legitimeren.*

7 *Participatieve democratie versus representatieve democratie. Hoe vullen we dat in? Hoe vinden we de balans?*

8 *Je runt de samenleving niet door er een besluit over te nemen. Het gaat over de processen daarvoor en daarna. Het gaat om betrokkenheid bij besluiten. En dat is iets anders dan alleen maar inspraak.*

9 *Er is een belangrijk onderscheid tussen een raadslid en een bestuurder. Een raadslid kan bedenken hoe hij/zij de wereld wil verbeteren. Een bestuurder moet dat idee loslaten. Het gaat dan om de effectiviteit in het bereiken van je doelstellingen.*

6 Aansprekende voorbeelden

Na vele jaren sociaaldemocratisch besturen in Amsterdam mag het niet moeilijk zijn om veel geslaagde voorbeelden van interventies te vinden. We volstaan hier tot slot met een kale opsomming. Elk van deze voorbeelden verdient een eigen kadertje in onze sociaaldemocratische opleidingsschool.

1 *Verbind verschillende doelstellingen met elkaar. Daarmee maak je een project interessant voor verschillende doelgroepen en wordt het makkelijker realiseerbaar. Concreet voorbeeld in Nieuw West: bouwkavel voor statushouders gecombineerd met jongerenhuisvesting.*

- 2 *Met hetzelfde idee: gezondmaking van de gemeentefinanciën door enerzijds een bijdrage van het rijk te vragen en anderzijds intern orde op zaken stellen en ruimte te creëren voor nieuw beleid.*
- 3 *Drukte in de stad; wij waren de eersten die het signaleerden*
- 4 *Initiatiefvoorstel belastingontduiking firma 's op de Zuidas; coalities en werken op verschillende niveaus.*
- 5 *Zorgalliantie in Vogelbuurt*
- 6 *Wallenaanpak; discussie over prostitutie; mensenrechten,*
- 7 *Sociaal maatschappelijk bezig zijn. Zeer direct contact met de samenleving;*
- 8 *Rutte als docent aan een VMBO.*
- 9 *Voorzieningen in de stad toegankelijker maken voor mensen met een psychische beperking; emancipatie is als een hulpkrijger (mede)hulpverlener wordt. Samenwerking van alle verschillende buurtgroepen en disciplines.; belang van politieke aansturing.*
- 10 *De Mirandabad; belangrijk dat dit in gemeentehanden is. Exploitatie kan dan meer zijn dan puur zwembad. Goed voor sociale cohesie buurt.*
- 11 *Schoonmakers en kantinepersoneel: trots op status als gemeenteambtenaar.*
- 12 *Matching systeem voor middelbare scholen.*
- 13 *Huis voor de buurt / wijk*
- 14 *Stadsdorpen. Geef ze de ruimte voor de eigen invulling.*
- 15 *Zelfbeheer van ouderen in ontmoetingscentra, bijv. SOOP in de Nieuwe Kerkstraat.*
- 16 *Carolien Gehrels met de AEB*
- 17 *Kwaliteitsaanpak basisonderwijs van Lodewijk Asscher.*
- 18 *Veel sociaaldemocraten onder de "bouwers" van de 20^e eeuw: Wibaut, Lammers, Schaefer. Verheffing door goede volkshuisvesting. (Maar niet altijd grote democraten)*
- 19 *Schuldhelpverlening; verschillende instanties bij elkaar brengen.*